

NAPREJ

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik V., številka 30.
Četrtkova številka „NAPREJA“
izhaja kot tednik

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetско-delavske zveze.

Stane letno 48— Din, mesečno 4— Din.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Celje,
Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadstropje.

Naslov za dopise: »NAPREJ«, Celje,
Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno . . . . . 20 Din,
za inozemstvo . . . . . 30 Din.

Oglasni prostor 1×65 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisajte, sicer
se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije za list so poštne proste.

Razmerje

med strokovnim in političnim po-
kretom ter sanacija strokovnih or-
ganizacij.

Naravni razvoj gre svojo pot na-
prej, ne oziraje se ne na desno, ne na
levo. Naravni zakon, po katerem se
vse to vrši in dogaja, je vedno ne-
spremenljiv, vedno isti, in znanost mu
je že dala tudi njega vredno ime: kav-
zalni zakon. Princip ali načelo tega za-
kona je v glavnem ta, da ima vsaka
stvar svoj vzrok in vsak vzrok ima
vedno isto stvar za posledico. Kakor
teče voda vedno v isto smer in spre-
meni svojo smer le takrat, če to pov-
zroči kakšen naravni dogodek, bodisi
potres ali prelom ali recimo depresija,
tako končavajo podobni slučaji v člo-
veškem življenju vedno podobno in ne
more na to vplivati nikakršna človeška
sila. Kvečjemu je človek zmožen, tak
naravni razvoj zavlačevati ali pospešiti,
nikdar pa mu ne more spremeniti
smeri ali ga celo ustaviti popolnoma.

In kdor to razume, bo razumel
tudi nadaljnje. Pripomniti pa moram,
da je to, kar bom povedal, moje čisto
osebno mnenje, ne stoječe pod ni-
kakšnim vplivom in zato tudi ni od-
govorna zanj nobena druga osebnost.

Socializem je že od pamtveka, že
od tistega dne, ko je človek — mož do-
bil sebi enakovrednega človeka — ženo.
Prva dva človeka sta postala s prvim
trenutkom navezana drug na drugega,
torej drug drugemu tovariša. In tovariš
znači s tujko socius. Temeljna ideja
socializma je torej najstarejša, kar sme
človeški rod pripisovati sebi v ponos
in imenovati svojo dedno last.

To idejo so ljudje tudi izpolnjevali
od prvega začetka družabnega življenja,
s tem, da so živeli skupno in dajali
drug drugemu direktive.

Človek pa je z duševnostjo dobil
tudi svobodno voljo in instinkt do
slabega. Začeli so ljudje drug drugega

zlorabljati v svoje osebne koristi in
tako so se cepili v dobre in slabe.
Sv. pismo navaja to seveda čisto dru-
gače, to pa iz posebnega ozira, ka-
tereza tukaj navajati bi bilo izven
okvira tega članka. Dejstvo je, da je
človek bolj nagnjen k slabemu kakor
k dobremu in individualizem spada k
prvem. Ker pa je individualistična na-
ziranje bolj omejeno in lažje dostopno
posameznikom, kakor pa naziranje
družabnosti, je lahko umljivo, da so se
ljudje oprijeli predvsem tega, posebno
zato, ker ni bil razum še opiljen od
naravnega razvoja in je individualizem
bil človeku prvo, česar se je oprijel.

Idejo socializma je prvi napisal
jasno in jo obrazložil naš apostol Karel
Marks v zvezi s Friderikom Engelsom.
Ljudje, ki so dosedaj trpeli, ne upajoči
se izjaviti proti izkoriščanju od strani
posameznikov, posebno ker so jim ti
sugerirali mnenje, da je Bog uredil
svet tako, da so eni, ki ukazujejo in
morajo biti drugi, ki ubogajo.

Krščanstvo, oziroma hierarhija, t. j.
cerkvena oblast, ki se je samolastno
polastila idej, katere je Kristus razlagal,
je prikrojila te ideje tako, da so ko-
ristili njej in ne družbi, katere vporabi
so bili predvsem namenjeni. Ta mini-
malna družbica, ki se je z dnevi ve-
čala, je bila na strogo nesocialističnem
stališču in je preganjala kot bogok-
letneže tiste, ki so si drznili odpirati
ljudem oči. Kar ni šlo zlepa, je šlo
zgrda in ljudje so se zbalji ter verno
ubogali.

Apostoli socializma pa so se širili,
delavci so se otesali vpliva individua-
listov in se zbirali okoli teh apostolov.
Začeli so izvajati te ideje, najprej se-
veda teoretično. Strokovni pokret se
je začel šele pozneje uvajati, ko so se
tudi krščansko misleči že privajali so-
cialistični ideji in so osnovali krščan-
ski socializem. Da je to faktum, se
lahko vsak prepriča iz zgodovinskih
dejevstev zadnjih dob. To naj si za-

pomnijo posebno tisti, ki si upajo tr-
diti, da je strokovni pokret od poli-
tičnega popolnoma neodvisen. K tej
neosnovani trditvi preidemo pozneje,
oziroma k vzroku postanka te trditve,
ko dokažemo, da je trditev neosnovana.

Politični pokret socializma se bavi
z ustrojem socialistične družbe bo-
dočnosti; ko pa bo ta upostavljena,
jo bo začel urejevati in izpopolnjevati.

Strokovni pokret je različen od
političnega le v toliko, da se ukvarja
izključno le s taktično in praktično
uredbo te družbe, daje direktive poli-
tičnemu pokretu v praktičnem smislu,
črpa pa nove direktive iz teoretičnih
izvajanj političnega pokreta. Če je iz tega
mogoče, izluščiti trditev, da sta oba
pokreta drug od drugega neodvisna,
je to ali nepojmovanje socialistične
ideje sploh ali pa izvira iz čisto in-
dividualističnih razlogov.

Ker gresta torej oba pokreta roko
v roki in oba delujeta enakovredno
v smislu socializma, je torej to stavba,
na kateri morajo delovati brez izjeme
vsi razredno zavedni proletarci brez
razlike spola ali starosti.

Kakor tež pa se prikradejo včasih
posamezniki v to stavbo in hočejo od-
riniti lisico iz nje. Takšno podlo de-
janje izvira iz razloga, ker si hočejo
nekateri ljudje, ki spoznajo, da v po-
litičnem pokretu ni več tal za njihova
individualistična stremljenja, osvojiti
tla v strokovnem pokretu. Zadnji pa
še ni osnovan na načelu javnosti in
je torej posameznikom dana možnost
s pomočjo lepo oblikovanih fraz za-
sesti stolec in se udejstvovati v svojem
osebnostnem naziranju.

Politične organizacije so se že ko-
likor toliko osvobodile vpliva posa-
meznikov in pripisale na svoj prapor
načelo javnosti, četudi jih je še malo
takih, ki na tem vztrajajo in dosti
takih, ki proti temu uganjajo dema-
gogijo, vendar se jim to načelo ne bo
nikdar več posrečilo odstraniti.

Ker pa gre teoretični politični po-
kret hitrejšo pot razvoja kakor prak-
tični strokovni, je naravno, da se je
poprej osvobodil individualistično se
udejstvujočih voditeljev. Strokovni po-
kret tega dela še ni izpolnil, zato so
se posamezni individui ali Svetek,
Uratnik itd. preselili v udejstvovanje
na tem pokretu. Njihovi intelektual-
nosti se je posrečilo osvojiti si stro-
kovni tisk in z njim uganjajo najraz-
ličnejše mahinacije v korist sebi, a v
škodo družbi in pokretu.

In da bi mogli vedno vztrajati na
teh stolčkih in vedno voditi ljudi za
nos, zato se je treba obvarovati vsa-
kršnega najmanjšega vpliva od strani
posameznih, ki so izšli iz šole čiščenja
v političnih organizacijah. Začeli so
torej konsekvntno izjavljati, da so
strok. org. od političnih neodvisne in
se funkcionarji strok. organizacij ali
naj ne udejstvujejo politično ali pa
se iz strok. organizacij sploh odstra-
nijo. Politično udejstvovati pa se pravi
pri teh ljudeh, da ne smejo ti funk-
cionarji gledati njim na prste, da se
morajo strogo pokoravati piskanju
njihovih piščali in popolnoma odmreti
sploh vsakemu javnemu udejstvovanju.
Najlepši primer za to imamo na so-
drugu Leskošku, katerega preganjajo
Svetek in njegovi samo zato, ker je
odgovorni urednik »Napreja«, ki je v
nekaterih člankih že raztolmačeval
mahinacije Svetka in njegovih prijat-
eljev (Soc. tisk. zadruga); to pa ne
smejo ljudje za nobeno ceno zvedeti
in zato je treba Leskoška odstraniti.

Sodrug, treba bo noža tudi v
strok. organizacijah, kakor ga je bilo
treba v političnih. Ne čakati na dolgo-
vezne in odlašajoče sklepe teh posa-
meznikov, ki so vaši neprijatelji, mar-
več energično ukreniti, kar je potrebno,
če hočete, da bo strokovni pokret
ozdravljen na rak-rani, na kateri bo-
leva že dolgo, ki pa je šele sedaj po-
kazala malce vidne znake.

FEDOR MIKIČ:

Porotne obravnave v Celju

od 4.—8. junija 1923.

(Na dan velike »alkoholne« veselice
Jugoslovanske Matice).

Imeli smo 7 porotnih obravnav.
Na žalost moram konstatirati, da je
vseh 7 slučajev posledica naše alko-
holizirane družbe. Torej 100%! Če bi
ne igral alkohol tako velikanske vloge
v današnji družbi, bi tedaj žrtve in
stroški tega porotnega zasedanja lahko
odpadli. Toda gorje tistemu, ki si upa
dotakniti se naših narodnih svetinj:
ki si upa izreči zlo besedo o našem
»rujnem« vincu, katerega opevajo naše
narodne in moderne pesmi, ki si upa
izreči zlo besedo o »tekočem kruhu«,
o pivu, katerega dovolijo pivovarniški
delničarji in ravnatelji samo — zmerno
piti, ki si upa izreči zlo besedo o
»sladkem« žganju, kateri je potreben
za vzdrževanje: menda naših dvoživk,
nemškutarjev, ker imajo še premalo
denarja (a-la bivše Ornirove žganjarne
v Ptujju ali bivše žganjarne v Zanger-
jevi hiši v Celju!).

Preglejmo obisti dvomljivim po-
rotnim slučajem, da se nam ne bo
moglo očitati, da smo v našem anti-
alkoholnem stališču pregoreči. Pri tem
raziskovanju se nam nikakor ne gre

za to, če je sodišče koga obsodilo ali
ne. Ta fakt je za nas, ki imamo o
sodnijskem kaznovanju popolnoma
druga naziranja (gl. k 20-letnici Pollar-
dovega sistema!), popolnoma postran-
skega pomena.

V poročilu N. D. o A. R. je za-
pisano dvojje, kar zadostuje za našo
karakteristiko in za obsodbo naše
družbe: »A. Rath je živel zelo potratno«
in »eden njenih sorodnikov je bil no-
toričen norec«. Dokazano je, da daje
alkoholizem najštevilnejši kader no-
rišnicam. Dokazano je, da se alko-
holizem podeduje in da vstvarja v naši
družbi zelo neprijetne tipe. Pomisliti
moramo dalje, da pri nas Slovencih ni
zastrupljena z alkoholom samo ena
sama generacija, temveč včasih mogoče
že po 10 ali še po več generacij. Da,
smelo smemo trditi, da nihče danes
živečih ožjih sorodnikov ni popolnoma
prost tega žiga! Da se bo to zgodilo
nekdanj, k temu bodo brez dvoma sčas-
oma najenergičnejše pomagali tisti
faktorji, ki imajo največ posla z alko-
holovimi žrtvami: to so sodniki in
zdravniki. Njih osebni vzgled in
njih živa beseda bosta k temu največ
pripomogla. Pomislimo, da je predvojni
Srbija imela 50% abstinentnih zdrav-
nikov!

A. Rath štejem tedaj med žrtve
naše alkoholne družbe! Kadar bo naša

družba imela »voljo« odpraviti vzroke
raznih pregreh (kakor je n. pr. alkoh.),
takrat bo naša družba imela šele mo-
ralno pravico poboljševati posameznike,
ki so se proti njej zagrešili. Dokler
bode naša družba vodila slepce ob robu
prepada, namesto po ravni in gladki
cesti, toliko časa je celokupna družba
sodgovorna na padcu v prepade.
A. Rath spada z 90% verjetnosti med
žrtve enega izmed vzrokov neštevilnih
pregreh (baje do 90%) med žrtve
alkoholove.

Da-li smemo prisoditi bogu Alko-
holu slučaj rudarja F. Višnikarja? Mi
vemo, da rudarji, posebno v Trbovljah,
niso abstinenti. Mi vemo dalje (po
predavanju Mr. Hohenthala, po študijah
dr. M. Popoviča i. dr.), da današnje
alkoholno gospodarstvo ni sposobno
rešiti vprašanje brezposelnosti! Nihče
nam vpliva hroničnega alkoholizma ne
bo zanimal. Alkohol ustvarja šele prave
podivjance in posuroveleže. Kje ste vi,
»bahavi« Slovenci? Zakaj ne branite
kakor en mož kulturo svojega naroda,
s katero se toliko ponašate, o kateri
toliko govorite? Ali so vam rudarji
preumazani? Ali ne spadajo med člane
našega naroda? Ali šteje naša inteli-
gencija rudarje med Cankarjevo »ljud-
stvo«, med izmeček človeštva? Ali
morda sama časti rudarskega boga? —
samo v lepši obleki in lepši obliki?

Kje ste vi tkzv. voditelji? Ali ne pred-
njačite v žrtvovanju lažnemu bogu?
Radi brezdelja umirajo nekateri ljudje,
drugi pa žrtvujejo lažnemu bogu svoje
materielne in duševne sile. Pravi bog-
govi, ljudje, pa umirajo radi pomanj-
kanja te iste materielne in duševne
sile! Bratje, posvetite te svoje sile,
katere zapivate, pravim bogovom, lju-
dem — v vašo lastno korist! Inteli-
gencija! Tvoja materielna in duševna
sila naj služi produkcijskim svrham,
da bo ta sila zbudila zopet nove pro-
dukcijske sile!

Slučaj Sinkovič, trgovec z živino.
Nihče, ki pozna naše sejme, ne bo tr-
dil, da se tu ne gre za hroničnega al-
koholista.

S tem smo vse ev. dvomljive slu-
čaje prereševali. Zato preidemo na bi-
lanco, ki nam jo nudi bog Alkohol pri
tem porotnem zasedanju.

Umorjenih: 4. Na smrt obsojena: 2.
Smrtnih žrtev skupaj: 6. Ranjenih: 5.
Obsojenih: dva s 5 $\frac{1}{2}$ leti zapora. Ob-
sodba še ni bila izrečena pri 3 so-
krivcih. Obravnava je bila preložena
v 3 slučajih. Daljnja indirektna žrtve:
1 dete. Škoda v denarju (ukradeno oz.
oropano): 26.200 Din. Oproščeni so-
krivci: 3. To so sokrivci Lužnikovega
umora. Ti bi bili umor gotovo zabranili,
če bi bili trezni.

K temu pridejo še sodnijski stroški,

Treba vedeti predvsem, da se socialistični pokret, pa naj je ta političnega ali strokovnega značaja, nikakor ne ozira na posameznike, da posamezniki njegovega razvoja ne morejo preprečiti, kar izvira iz principa kavalnega zakona, marveč neusmiljeno gre svojo pot, gledajoč le na interese družbe.

Sodrug, skrbite, da ne bo človeka, ki bi bil zmožen ta razvoj podaljšati, kajti s tem podaljšanjem boste trpeli vi vsi, s tem podaljševanjem bo trpel tudi politični pokret in sploh cel razvoj družbe v socialističnem smislu.

Čimprej bodo organizacije last vseh in ne posameznikov, temprej bo socializacija med zavednimi izvršena in temprej se bodo ti zavedni mogli podati na težko pot: zbuditi in socialistično preosnovati vse razredno zavedne in trpeče proletarce.

Če zdravnik čaka pri bolniku, namesto da bi takoj izvršil operacijo, povzroči s tem zločin nad bolnikom, in bolnik umrje. Kriv je zdravnik!

Z. A.

Celje, dne 18. julija 1923.

Gospodu Zvonimir Bernotu, glavnemu uredniku in izdajatelju dnevnika »Napreja« v Celju.

Na zadnji seji pokrajinskega odbora se je sklenilo, da bo za ostali dolg pri Zvezni tiskarni plačnik Bernot in da ne sme zadeti podpisanega nobeno breme vsled ostalega dolga, pisalo se je to celo mnogokrat med vrsticami v dnevniku »Napreja«, ko se je hotelo povedati širši javnosti, da je podpisani lopov. Začuditi se moram, da dobim sedaj vseeno od odvetnika dr. Ernst Kalana dopis v katerem zahteva od mene, da naj poravnam ostali dolg, ki ste ga napravili proti moji volji pri Zvezni tiskarni in sicer, da naj plačam v obrokih po Din. 5000.— do 15. avgusta 1923, sicer so primorani zahtevati obresti. Iz tega je jasno razvidno, da niste ničesar ukrenili kot prima poštenjaki, da bi mene pri Zvezni tiskarni razbremenili. Prilagam Vam prepis dopisa, ki sem ga prijel od dr. Kalana in sem uverjen, da ne boste čakali in pustili priti do tega, da bi podpisane Zvezna tiskarna tožila, da bi imel še koncem koncev plačevati sodnijske stroške. V tem slučaju bi bil primoran tožiti tudi Vas, kot izdajatelj in glavni krivec in povzročitelj dolgov, katerih ste se zavezali biti tudi plačnik.

Pričakujem, da se takoj pismeno izjavite, kako mislite zadevo rešiti, ker ste za absolutno javnost lahko to napišete tudi v »Napreju«, da bo ljudstvo zvedelo, kakšni lopovi smo.

Franjo Koren.

Odgovor.

Ko sem to pismo prejel, sem tistemu, ki ga je prinesel, povedal, da bom odgovoril v prihodnjem »Ljudskem glasu«. Malo prekmalu je še, pa obljuba dela dolg. Da ne bom delal komu krivice, bom odgovor razdelil, kar bo tudi za pouk dobro vsem tistim ljudem, ki še zdaj ne razločujejo med strankinim tajnikom, ki se slučajno za zdaj piše Bernot in med tistim člove-

kom, ki se že skoro 44 let ne more otresti Bernotove kože. Najprej naj odgovarja tajnik.

Motiš se, s. Koren, če misliš, da je pokr. odbor kaj takega sklepal. Neresnico govoriš, če praviš, da je bil dolg napravljen proti tvoji volji. Demagogija uganjaš, če skušaš pri strankinih članih vzbuditi nepotrebno usmiljenje, da bi potem iz usmiljenja do krivca uničili svojo stranko in pomagali krivcu doseči tisti namen, zaradi katerega je krivico storil.

Stranka je po svojih odgovornih činiteljih sklenila s tiskarno pogodbo, da bo tiskala »Napreja« pod takimi in takimi pogoji: Med drugim bo pogoj tudi ta, da se mora polovica računa plačati takoj, druga polovica pa se porabi za prenos dosejanega dolga na novo tiskarno. Vse to je tiskarna rada sprejela, ker je videla, da ima lep dobiček od »Naprēja«, posebnost pa, ker je vedela, da je dolg pri »Učiteljski tiskarni« dobro krit z delnicami »Ljudske tiskarne«, da torej gospodarsko stanje stranke sploh ni slabo, ampak da bo v kratkem prenesena v Zvezno tiskarno tudi garancija. Vendar si s to tiskarno napravil pozneje še posebno, drugim odgovornim činiteljem nepoznano pogodbo, po kateri za ta dolg jamčiš ti sam. Ko je tiskarna začela pošiljati svoje račune na pekoveškega mojstra, smo se prvič čudili, drugič jezili, tretjič zgražali in tudi ti z nami. Prvič si obljubil, da boš opozoril tiskarno na to nedostojnost, drugič da boš zahteval izpremembe, tretjič da boš odločno nastopil proti temu — v svojem »dobrem srcu« si pa vedel, da dela tiskarna prav, ker si se zavedal svojega jamstva, ki ga pa nam nisi hotel izdati, z namenom, da nas uspavaš v lahkomišno brezbrizje, iz katerega si nas mislil skupno z dr. Korunom, Čobalom in Golouhom zbuditi takrat, ko si upal, da bo na nas padlo vse obnem: 1) ustavitve »Naprēja«, edinega strankinega orožja, ki je s svojim načelom javnosti milijonarjem in milijonariskim kandidatom res nevarno; 2) izguba »Ljudske tiskarne« in z njo izguba kritja v Učiteljski tiskarni, tako, da bi bili člani pokrajinskega odbora v popolni temi glede izhoda iz denarne zadrege; 3) tvoja resolucija o »zedinjenju«, ki bi jo moral pokrajinski odbor sprejeti, ali pa napovedati konkurz.

Če bi bilo vse to troje in zraven še nekaj drugih manjših pazato bolj gorečih tramov padlo na stranko, bi se morala udati tistim ognjegascem, ki bi bili na razpolago, in to bi bili samo tisti, ki so na strankinem kongresu januarja propadli s 4 glasovi proti 44, ki se jim je pa z demagogijo in z zakonito tatvino posrečilo spraviti v svoje roke »Ljudsko tiskarno«, v kateri bi namesto pokopanega »Naprēja« takoj začeli izdajati nov dnevnik »Enakost« s podnaslovom »Rdeči prapor«, ki zdaj niti kot tednik ne more eksistirati. Ta novi dnevnik bi pisal »Napreja« pod Kristanovo komando, pravilnik bi bil pozabljen in »kongres« 12. avgusta bi sklenil novega brez §. 6, brez načela javnosti in brez progresivnega davka, kajti vse tri stvari ne smrde samo

stroški za priče, porotnikov, zdravniški stroški itd. itd. Če vzamem minimalno škodo, katero utrpi narodno gospodarstvo radi alkoholizma in njegovih posledic v omenjenih slučajih, t. j. najmanj 50 brezposelnih oseb á 50 Din na dan v 30 dnevih bi to znašalo: 75.000 Din.

Ob zaključku te bilance, ki nam jo daje naša alkoholna družba, sem se spomnil sledečih besed iz predavanja Amerikanca Hohenthala: »Mi nismo dali našemu alkoholnemu kapitalu in njegovemu privesku, alkoholnim gostilničarjem, nobene odškodnine. Če bi zahtevali gg. alkoholni kapitalisti od nas obračun, bi jim mi pokazali naš protiračun. Vprašali bi: Kdo je plačeval jetnišnice, norišnice, bolnišnice, zdravnike, strežaje, zdravila, sodnike, paznike, policijo, žandarmerijo, vojaštvo itd. itd., ki je bilo potrebno za to ogromno število alkoholnih posledic? Da, mi bi jim niti ne mogli dati ves protiračun, ker ne vemo, koliko ženijev nam je alkohol ubil med ono deco s starši — alkoholiki, ki je kot divja zver begala bosa, raztrgana in lačna po mestih in po vaseh! Mi smo tem hienam, alkoholnim producentom pustili vse njihove

*) Interesanten je fakt, da je bilo med 36 porotniki 13 direktnih alkoholnih interesentov in 7 »skritih« alkoholnih interesentov. Skupaj 20 ali: 56%! Med 9 porotniškimi namestniki sta bila 2 alkoholna interesenta. Ali ni paradokso, da alkoholni interesenti, to so tisti, ki dajejo ljudstvu strup alkohol, sodijo in obsojajo svoje lastne alkoholove žrtve! Ej, smešno-zalostno je današnje življenje. M.

ljubljanskem »zedinjevalcem«, ampak tudi mariborskim in belgrajskim bogovom. Delavstva je pa še mnogo, ki ne razume važnosti teh točk, kajti težko je dandanes živeti, še težje plačevati dragi »Napreja«, še težje vzeti si čas za čitanje in za resne diskusije, najtežje pa je odreči se svoji večerajšnji veri v bogove, »ki bodo delavstvo odrešili« in začeti z delom odreševanja pri sebi s svojimi lastnimi žrtvami. Posebno težko je to takrat, ko imamo edini delavski dnevnik, pa še ta je tako majhen, pa nič drugega ni v njem, samo blatenje večerajšnjih bogov... Kdo ima pri sedanjih mizerijah tako dober želodec, da prenese vsak dan novo porcijo razočaranja? Kdaj pridemo do zedinjenja, če bomo kar naprej samo žagali? Ali ne bi bilo res bolje, da bi se tisto tramovje vse obenem zrušilo nad stranko in da bi se bogovom posrečilo zediniti se in ustanoviti zopet list, ki bi sladko klicaj: »Le vkup, le vkup uboga gmajna!«? Če bi to gmajno prav tako strigli in molzli, kakor so jo pred 3 leti, vendar bi bilo lepše, ker bi bilo mirno, složno, in ker bi lahko upali, da bo kmalu boljše, če ne prej, pa po smrti...

Mnogo jih je, ki tako mislijo, a vendar je bilo dovolj takih, ki so vedeli in ki vedo, da bi bila taka sloga gnala in da bi nas zapeljala tja, kamor nas je tista po prevratu, pred razdrom. Dovolj jih je bilo, ki niso spali in ki se niso dali uspavati, ampak so čuli in pazili — in ko si ti, s. Koren, na izr. občnem zboru Kons. društva za Slov. dogovoril se, da je končno prišel čas »napraviti red«, in ko si drugi dan odpovedal svoje jamstvo v tiskarni, in ko je tiskarna stopila pred nas in rekla, da »Napreja« ne tiska več, smo ji lahko začeli vsak dan sproti plačevati, ker so bili čuječi odgovorni činitelji in ker niso spali tisti delavci, ki vedo, za kaj gre. Tako se je zgodilo, da je tudi tisti teden pred sejo pokr. odbora izhajal »Napreja«, da je javno govoril za kaj gre in da si dobil samo 2 glasova za svojo resolucijo. Tudi nadalje je še vztrajal »Napreja« in čeprav ni mogel preprečiti zakonite tatvine, vendar je vsaj povedal delavstvu, kaj se z njim godi, obvaroval je strokovne organizacije, da se niso udeležile te tatvine in pokazal je te zakonite tatve v pravi luči, tako, da bodo odslej zastoj iskali zaslombe in zaupanja med zavednim delavstvom, čeprav so med njimi tudi »dobra srca«, čeprav si med njimi tudi ti. Če mislijo nezavedni, ki ne znajo, ne morejo in deloma nočejo čitati, da je grdo tako govoriti o radodarnem dobrotniku in sovražijo zato mojo grdo neusmiljenost, vendar pa vedo zavedni, da se spor ne tiče niti tvojega usmiljenega srca, niti mojega neusmiljenega kamena, ampak tistih milijonov, ki jih je delavstvo skupaj znoslo, ki jih pa hočejo zdaj pobasati bogovi, da pokažejo potem fige in — rogove obenem.

Tako misli zavedno organizirano delavstvo in tako je mislil tudi pokr. odbor SSJ in KDZ, ko je sklepal o dolgu, ki misliš, da ga moram jaz iz svoje pekarnice ali mi iz svoje tiskarne

Ej, slavna oblast in slavno občinstvo, ali se ne zgražaš nad dejstvom 6**) umorjenih žrtev alkoholovih? Ali naj čakamo še desetletja, dokler ne bo ta slavna Slovenija popolnoma degenerirala ter s tem prekomerno obteževala državno in narodno blagajno? Čemu Tebi, o slavna Slovenija, še obrambna društva proti tujcem, ko se niti v svojem jedru ne moreš obraniti nadležnega tujca alkohola? Koga, o slavna Slovenija, braniš s svojimi obrambnimi društvi? Narod tam zunaj izven državnih mej? Toda, kako moreš, o naša Slava, braniti brate izven mej, ko niti sama nisi svobodna? Da, nisi svobodna ter si tudi ne želiš blažene svobode, o naša Slava! Preveč verno si služila svojemu bogu Alkohol, da bi se ga mogla osvoboditi, o majka. Pogum, mati naša mila, osvobodila boš sebe in potem brate tam zunaj! Čimprej, tem boljše za Tebe, o rodna gruda. Abstinentska društva, o mili narod, bodo zate najboljša obrambna društva!!

**) Skupna alkoholna bilanca letošnji porotnih obravnav, povzeta po N. D., je sledeča: 16 smrtnih žrtev, 7 ranjenih, 23 let zapora, nedogledne osebe in družabne posledice itd. Napredujemo!

plačati po tisti pogodbi, ki si jo s takimi nameni sklenil ti, dočim mislimo mi, da ga je treba plačati po tisti pogodbi, ki smo jo sklenili mi. Razloček je še ta, da si bil pri tem »mi« tudi ti navzoč, da pa o tvoji pogodbi ni nihče ničesar vedel, čeprav bi nam moral vsaj takrat povedati o njej, ko so hpdili ves mesec račun na pekarno namestu na stranko, pa si se delal z nami vred razžaljenega in molčal o njej, ker si nam jo hotel vreči na glavo kot goreč tram.

Da bo svojo pogodbo pokr. odbor držal, to ima tiskarna črno na belem (predlog pogodbe z 26. junija). Da bi pa moral svojo pogodbo izpremeniti in da bi moral tisti dolg plačati takoj ali pa »vsaj do 15. avgusta« zaradi Korenove pogodbe, to se mu po proletarski morali ne zdi potrebno in tudi po buržujski ne bo. Če pa s. Koren misli, da je po njegovi pogodbi treba takoj plačati, naj plača — pokr. odbor ne bo mislil, da je že s tem vse v redu, ampak bo takrat, ko njegova pogodba dozori, plačal pač Korenu namesto tiskarni, če bo tiskarna potrdila, da je naš dolg že prej plačal s. Koren.

Tako se glasi tajnikov odgovor sodrugu Korenu. Privatni odgovor gospodu Korenu bi bil pa tako grobianski, da se mi zdi boljše, da ga ni. Tudi Kristanu nisem več pisal, ko si je pred poltretjim letom predrznil podobno pisati, kakor mi je pisal zdaj Koren. Za toliko je razlike, da bo Koren morebiti še kdaj dokazal, da je delal vse to v spanju, ker ga je vodila roka dr. Koruna, da torej ni vedel, kaj pravzaprav dela. Vendar tudi v tem (za moža dokaj žalostnem) slučaju si ne bo več pridobil odkritosrčnega zaupanja, ker je lagal od 29. aprila skozi do 18. junija v tako veliki zadevi, kakor je pogodba s tiskarno, in se v tem času pri dnevnem občejanju z nami opetovano zgražal nad tistim advokatom, ki ga je za roko vodil. Značajni niso zmožni tako dolgo rezati na dve strani.

Z. BERNOT.

Politične vesti.

MARIONETE HOČEMO.

V debati za srednješolski zakon je bilo sporno vprašanje, če se sme dijakom pripuščati udeleževanje bodisi aktivno ali le pasivno v političnih organizacijah. Vsi gospodje so bili proti temu, da se dijaka pusti v politično življenje. To je deloma dobro, kar se tiče politike v današnjem smislu in pomenu, slabo pa je v tem oziru, ker dijak na ta način ne sme niti soditi o delovanju za človeško družbo. Dokler pohaja v šole, ne sme sploh nič misliti o državnostnih vprašanjih, še manj, da bi smel o tem izreči svoje lastno mnenje.

Mladina se razvija in če med tem razvojem ne dobiva potrebne hrane, je njen razvoj brezsmiseln in na tak način ne dobi mladina nikdar prilike priti do lastnega prepričanja in do tega, da bi mislila z lastno glavo.

To dejstvo je žalostno in vse zastoj je, naj se dovoljuje dijaštvu še toliko prostosti, ta prostost je le enostranska in nepravilna, dijak zgubi simpatije do udeleževanja v poznejšem življenju splo in caplja potem, ko konča študije, za tistim, ki mu kaže lepe strani življenja in mu daje kruha; ne briga se pa za to, ali caplja za tem v brezduo ali na hrib.

Tudi mladinsko vprašanje je važno in silno potrebno pretresovanja in podto je od ljudi, ki se nazivajo napredne, pa se zanj ne brigajo prav nič.

V tem oziru so krivi vsi enako, tako radikali, demokrati, kakor klerikalci, vsi gredo roko v roki za tem, da vzgoje iz otrok marionete, ki bodo potem plešale, kakor bo zagodel kak s frazami prenapolnjen individui! Marionete hočejo ti naprednjaki in s tem se celo še bahajo pred voliči, češ, glejte, kako skrbimo za našo deco!

Ali bo prej konec tega zlorabljanja in tega propadanja človeškega rodu, predno ne stopi v ospredje družba, osnovana na zdravih socialističnih temeljih? Ne in stokrat ne! Pa naj bo v Beogradu še desetkrat toliko zastopnikov naroda, ljudstvo se bo degeneriralo še dalje, ker tako hočejo ti zastopniki.

* Uradniški zakon sprejet. Na ponedeljkovi seji je narodna skupščina sprejela uradniški zakon z 121 proti 21 glasovi. Proti so glasovali kleri-

kalcij, vsi drugi opozicionalci so pa prebrali svoje izjave in zapustili sejo narodne skupščine. Po sprejetju zakona so volili predsednika in sedem članov glavne kontrole.

* Pogajanja naše vlade z Italijo so prišla tako daleč, da zahteva naša vlada izpolnitev rapalske pogodbe, in sicer v glavnem izpolnitev točk: Izročitev luke Baroš in Delte ter Banchina, konstituiranje zakonite vlade na neki.

* K invalidskemu zakonu je stavil tudi vojni minister Pešič svoje predloge; pričakujejo jih še tudi od finančnega ministra, nakar bo o tem predlogu razpravljala gospodarsko-finančni odbor ministrov. Zakon pride potem pred narodo skupščino kot nujen predlog.

* Na Poljskem je izbruhnil upor proti državnim organom, ljudstvo obsipa policijo s kamenjem, ljudje so v mezdnem gibanju, in sicer v precejšnji krizi.

* Mirovno pogodbo med Turčijo in zavezniki so danes podpisali.

Razno.

r Občni zbor »Ljudske tiskarne« se je 15. t. m. vršil prav tako, kakor smo v »Napreju« že prej pisali, da se bo. Samo amen je bilo treba reči — zato pa je bil tudi zelo kratek, 40 minut. Predsedoval je Grčar, glavni referent je bil pa dr. Korun. Pri povišanju glavnice od 1.000.000 kron na 2.500.000 kron je rekel dr. Korun, da je bilo težko vprašanje, kako spraviti nove delnice v svet — prepuščeno je bilo to novemu odboru. Ta je zelo lep in se lahko zanesemo na njegovo natančnost pri razdeljevanju. Vso našo javnost bo zanimalo, kdo so tisti »socialisti«, ki so v »Ljudski tiskarni« tako korajžno nastopili pot za Kristanom, Prepeluhom in Kmetcem iz Blansnikove tiskarne: Eržen, predsednik; dr. Korun, podpredsednik; odborniki pa: Golouhovi: Golouh, Favaj, Čeh, Petejan; Kristanovci: Dražil, Vrhunec, Čoba; Korunovci: Hrastnik, Svetek, Jankovič; celjski dobrotnik Koren in dva politično neeksponirana: Hrovatin in Tekauc, ki bo pa menda oba kmalu sram sedeti v tej družbi »zedinjenih socialistov«. Sram je hotelo biti vse skupaj, ker so se ženovali prečitati kandidatno listo in so se hoteli voliti drug drugega kar po tihem, šele na pritisk so prečitali imena teh izvoljencev, ko je imel dr. Korun že večino glasovnic zbranih — torej je bila sramozljivost preslabotna. Delavec je med njimi samo Eržen, pa še ta ne bo več, ker vendar ne bo služil v tiskarni, ki ji predseduje! . . .

r Odklonili prisego. V Djakovu so izvolili nov občinski odbor, ki bi bil moral te dni priseči. Sedem občinskih svetnikov je priseglo, ostalih 11 pa je prisego odklonilo. Baje so bili ti pristaši radičevske stranke. Teh 11 mandatov so anulirali in bodo v kratkem razpisali nove volitve.

r Julijske Alpe, zemljevid za turistične merile 1 : 75.000 je izšel in se dobi v pisarni Osrednjega odbora Slov. plan. društva v Ljubljani, Kralja Petra trg št. 2, in v knjigarnah. Ta že znani zemljevid, izdelan po načrtu g. Knaflicja, je vsestransko spopolnjen z dobro razvidno državno mejo. Podaljšani je tudi na severu, tako, da obsega cele Karavanke z državno mejo proti Avstriji. Ravnotako je tudi na jugovzhodu še Ratitovec pririsan. Zelo dobro došel bo vsakemu turistu v teh pogorjih in bo tu, di kras vsake boljše gostilne v tem območju. — Cena mu je 5 Din.

r Bištra, kristalno čista voda. Planinski zrak in skrbna priprava napravijo »PEKATETE« to, kar so za pravo delikateso. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Celje.

v Vojni invalidi, vdove in sirote celjske podružnice. Sklep komisije za pregled trafik, ki je bila sestavljena po členu 15 začasnega invalidskega zakona (Služ. novine št. 294. z dne 31. 12. 1921.) (Ur. list pokraj. uprave za Slovenijo pod št. 30. iz leta 1922) odnosno po § 47 pravilnika za izvrševanje citiranega zakona (Sl. Novine 151 A z dne 11. 7. 1922) (Ur. list pokraj. upr. za Slov. pod št. 254.22.) je, da dobe vse trafike, ki se nahajajo v rokah nezaščitenih trafikantov (neinvalidov), vojne žrtve. Radi tega pozivlje podpisana

podružnica, vse vojne invalide, vdove in sirote, ki reflektirajo na kako izmed razpisanih trafik, koje so objavljene v Ur. listu pokraj. upr. za Slov. št. 64 z dne 13. 7. 1923 in posebni izdaji »Vojnega invalida« z dne 14. 7. 1923, št. 13, naj se zglasijo do konca tega meseca v pisarni podružnice v Celju, Ozka ulica št. 8 ob uradnih dnevih t. j. ponedeljkih, sredi in sobotah, kjer dobe potrebna pojasnila. Opozorjamo, da je treba vse tozadevne prošnje vlagati podpisani podružnici. — Uduženje vojnih invalidov, kraljevine SHS »podružnica Celje«.

c Ukinjeni prašičji sejmi so se zopet otvorili.

Ljubljana.

l Narodna galerija bo otvorila v soboto 28. t. m. ob 11. dop. v Jakopičevem paviljonu razstavo Meštrovičeve plastike in se priporoča za številen obisk.

Iz stranke.

»Vorwärts«

Že pred meseci je bilo sklenjeno, da bomo morali izdajati za naše sodruge nemškega jezika in za informacijo tujine nemški tednik. Tudi je bilo že določeno, da se bo imenoval »Vorwärts«. Toda takrat niso bile prilike med nami in Golouhovi še popolnoma definitivno rešen, kakor so zdaj, zato smo z izvršitvijo tega sklepa še počakali. Zdaj pa je čas zrel in načelstvo je sklenilo takoj začetj izdajati »Vorwärts«. Zato se obračamo na vse strankine zaupnike, da začno z nabiranjem naročnikov in obenem tudi naročnine, kajti tudi nemški list bomo morali sproti plačevati. Dokler si »Vorwärts« ne opomore, ne bo za strankine člane nič cenejši, ampak bo veljal za vse enako 5 Din mesečno. Če se razširi, bo cenejši. Vsi, ki čutite s stranko, na delo! Opozorite svoje sodruge, ki ne znajo dosti slovenskega jezika naj, si naroče »Vorwärts«. Če ne pridete, z njimi skupaj, nam pošljite njih naslove, da jim pošljemo prvo številko na ogled. Ne odlašajte, prva številka izide že 3. avgusta!

s Bizeljsko pri Brežicah: Dne 29. t. m. se bo vršil ob 8. zjutraj na Bizeljskem pri s. Balonu, krojaču, občini zbor krajevnih organizacij SSJ in KDZ. Polna udeležba vseh članov dolžnost.

s Za »Majski list 1923« so obračunali zaupniki in organizacije dozdaj za 518 izvodov. Tako odpade na razdelitev najpotrebnejšim sirotam po žrtvah na Zaloški cesti znesek 518 Din; torej dobi:

Josip. Gorenčeva za 3 otroke Din 222.—
Amaliha Pangerčeva za 2 otroke » 148.—
in Cecilija Černetova za 2 » » 148.—

skupaj Din 518.—

Sodrug! Zaupniki in organizacije! Komaj za polovico je to obračunano. Potrudite se in obračunajte takoj. Ne zadržujte pomoči potrebnim sirotam.

s Strankini znaki. Vse organizacije in zaupnike pozivljamo, naj takoj končno obračunajo za strankine znake. Kdor jih ima še kaj v zalogi, naj nam jih takoj vrne, razen če upa, da jih bo v najpoznejše 14 dneh razprodal vse.

s Za mesec junij so obračunale še sledeče organizacije: 11. Celje 255; 12. Prevalje 32; 13. Hrastnik 43; zadnji izkaz 475 član., zdaj skupaj 805 članov.

s Krajevna organizacija SSJ v Celju sklicuje izredni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 29. julija pri Zelenem travniku ob 8. zjutraj s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora: a) tajnika, b) blagajnika, c) kontrole; 2. poročilo občinskih klubov mesta Celje in občine Okolica Celje; 3. poročilo obračuna I. vsedelavskega zleta; 4. volitev novega odbora; 5. razni predlogi in slučajnosti. Zaradi obširnega dnevnega reda pozivamo vse člane krajevnih organizacij, da se točno ob napovedani uri zborovanja udeležijo. Ta oklic velja za vse člane, drugih povabil ne bo, tudi nobenih lepakov. — Odbor.

s Krajevna politična organizacija SSJ in KDZ v Šoštanju sklicuje po § 46. pravilnika izredni občni zbor za nedeljo 29. tm. ob 10. uri dopoldne v hotel Jugoslavija. Udeležba vseh članov dolžnost.

Naročajte dnevnik »NAPREJ« in tednik »LJUDSKI GLAS«!

Tiskovni sklad.

Prejeli smo od 1. jan. do 18. jul. Din 11.699.—

Z. B. neizrabljene dijete »	23.—
Rudolf Kuder, Zagorje »	10.—
na članskem sestanku kraj.org.SSJVHrastnikull so prispevali ss:	
Adolf Maier »	5.—
Franc Vračun »	6.—
Jos. Grum »	5.—
A. Kellner »	5.—
Franc Saletel II »	5.—
Alojz Hudič »	5.—
Josip Žibert »	5.—
Karol Puffler »	2.—
Franz Kaiser »	2.25
David Stopinšek »	5.—
Fraoc Koribsky »	5.—
Jos. Kosmus »	10.—
Jos. Jager »	2.75
Matevž Kotnik »	3.—
Janez Komljanec »	3.—
Justi Pastardijsva »	5.—
Viktor Kolos »	6.—
Vinko Dimitrovič »	5.—
Milči Dimitrovičeva »	5.—
Joh. Jager »	5.—
Viktor Maurer »	5.—

od 1. jan. do 25. jul. Din 11'832.—

Iz strok. gibanja.

g Dvanajsti avgust vas bo unčil!

Tako je govoril na konferenci strok. organizacij v Celju Petejan iz Maribora, kateremu je Uratnik izstavil poblastilo, da sme zastopati pokrajinsko strokovno komisijo na celjski konferenci. Skušal je menda s tem strašiti tajnika z enotnofrontarskim in konzumarskim kongresom. Dr. Korun je namreč hodil v predsobi, kjer se je vršila konferenca, pri predsedstvu zglasil se pa ni. Najbrž se je zbal zagovarjati svoje bivše zaveznike, ker niso intervenirali za 65 Westnovih delavcev, katere je Westen izpril.

Neki sodrug delegat je napravil medklic na Petejana, da ni treba na konferenci uganjati politike, in se svetoval, naj glede politike kar število članov priobči v »Enakosti«. (Mirni opazovalci so si mislili, da bi bilo to res pošteno in bolj ceno kakor pa kongres.)

Petejan je skušal še z drugimi neprijaznimi izzivanji ugnati tajnika, da bi se vdal političnim nakanam »nepolitičnih« faktorjev? Za Petejanom se je oglasil s. Krajcer, tajnik usnjarjev, kateri je svoje besede podpiral z udarci pesti po mizi in naglašal: »Stojimo na stališču, da se združimo v celi državi. Zidar, ki je zidal, ne bo pustil rušiti, ampak zahteval bo graditi. Pripoznam samo eno smer na političnem in eno smer na strokovnem polju. Golouha smo mi že odžagali, vi morate tudi Bernota.« (Splošen smeh in opazke: hm, Golouha odžagali? Tiskovna druga i. t. d.) Petejan se je pred Krajcerjevo govoranco bahal, da imajo v Mariboru samo eno organizacijo, a v Celju imamo že dve. (Medklici od strani delegatov: Ne govorite toliko o politiki!)

Krajcer: »Sodrug! Vi morate izločiti politiko iz strok. organizacij, kakor ločimo to mi v Mariboru.« Navajal je, da dela politična stranka in strokovna organizacija skupaj samo pri vsedelavskem zletu, to se pravi, samo kulturno, a drugače ne. (Medklici: Smešno!) Komaj je Krajcer izgovoril, mu je takoj celjski strok. tajnik odgovoril, da se v Mariboru dela več skupno s politično organizacijo kakor pa v Celju. Razgrnil je 31. številko »Enakosti« z dne 20. julija 1923 ter prečital notico »Iz stranke«, ki se glasi: »Seja oblastnega odbora SPJ in KDZ. V nedeljo 29. t. m. ob pol 9. uri zjutraj seja širšega oblastnega odbora, lokalnega odbora, zaupnikov in strokovne komisije v Ljudskem domu, Ruška cesta, 5. Seje se udeležijo tudi zastopniki iz Celja in Ljubljane. Dnevni red: »Pokrajinski strankin kongres.« Ej, sodrug! ali ste že videli kdaj na svetu tako nesramno izrabljati ime »nepolitično«, na drugi strani se pa udeleževati raznih voditeljskih sej. Rekel je: Radovedni smo, kajti kdor bo šel iz Celja zastopat proletariata, bo moral biti izvoljen od proletariata, kdor bo pa šel brez izvolitve, bo zastopal samega sebe in svoje individualistične interese. Čeh se je tudi razburil nad nekaterimi Celjani oz. delegati. Njemu se seveda ne čudimo, ker je že stari borec za socializem in socialistične organizacije in kakor on sam pravi, še ni doživel

v socialističnem gibanju takih nastopov. Mi mu radi priznavamo, da v Avstriji, kjer je vodil organizacije severni proletariata, ni bilo vročekrvnih individualistov, avanturistov in oportunistov, kakršne smo dobili mi. Tam se ni sodilo po osebah, temveč po delu. Tam tudi ni bilo tajnih diplomatov med proletariatom, ampak so delali vsi skupno. Celjska konferenca je pa jasno pokazala, da proletariata ni proti zedinjenju proletariata, ampak nasprotno: cela konferenca se je izrekla za zedinjenje. Proti je glasoval le delegat Ivan Kompan, (pristaš Korenovega puča. Pika). To zedinjenje se pa mora vršiti s pomočjo organizacij in ne oseb.

Napisali smo te dogodke v okrožni strok. konferenci le kot kronisti, ker ne maramo, da bi kdo skušal zopet okoristiti svoj ugled, češ, da razbijamo strok. organizacije, če kot socialisti napišemo, kdo dela nesocialistično v socialističnih strok. organizacijah.

g Iz Trbovelj. V našem listu smo že poročali, da je v revirjih Trboveljske premogokopne družbe nenadoma izbruhnila stavka radi trdoglavosti družbine uprave. Pogajanja med družbinim vodstvom in delavskimi zastopniki so se sedaj popolnoma prekinila. V nedeljo 22. julija je sklicalo vodstvo Zveze rudarskih delavcev v Trbovljah javni shod, na katerem so zvezini zastopniki podali poročilo o poteku pogajanja. S strani družbe stavljene ponudbe še od daleč ne dosegajo zahtev Zveze rudarjev. Navzoči rudarji so z ogorčenjem sklenili 20. t. m. sklenjeno provizorično stavko podaljšati, dokler se ne izvojuje upravičene zahteve. (Nekateri navdušeni voditelji so proklamirali kar šestmesečno stavko.) Stavkino vodstvo je določilo iz svoje srede kakor običajno potrebno število sposobnih delavcev za jamsko in drugo varnostno službo. To določitev je naznanilo rudniškemu ravnateljstvu. Gospod ravnatelj Bauer v Trbovljah pa se čuti precej ponosnega in je to ponudbo odklonil, češ: ne potrebujem vaše naklonjenosti in si bom že sam potrebno število delavcev poiskal med pohlevnimi ovčicami. Če smo pravilno obveščeni, se je zgodilo v Hrastniku isto. Skušnje so nas že izučile, da bo ravnateljstvo tako ravnalo in lahko dobilo iz vrst poduradnikov, rudniških paznikov in strelnih mojstrov ljudi za službo, zlasti sedaj, ko je prilika, da se nekoliko odslužijo premije za petdesetletnico in nekoliko tudi pokrije zguba za dobavo cenejše moke. Začuden pa smo bili po današnjem sporočilu, da so nekateri obratovodje razposlali službene ukaze za jamsko varnostno službo (Feuerwache) nekaterim rudarjem, ki so člani Unije slovenskih rudarjev in obenem celo zaupniki. Zakaj to? Najprej ravnatelj odklanja po organizaciji predloženo stroko, potem pa z nasilnim ukazom preti, kdor bi se ukazu protivil. Naš nasvet članom Unije slovenskih rudarjev k vsakim takim slučajem je ta, da se obrnejo na podružniški odbor, kjer bi pa to v naglici ne bilo mogoče, naj zahtevajo od obratovodja legitimacijo, ki mora biti podpisana po stavkovnem vodstvu in obratovodji dotičnega okrožja. Očitno je, da hoče ravnatelj Bauer s terorjem, ki ga je začel, ubiti dve muhi na en mah: prvič omalovažuje organizacijo in je tako pri vsem, da odklanja nje pomoč, še večja pa je njegova pretkanost, češ, mogoče si mi le posreči dobiti nekaj omahljivcev od drugih organizacij in s tem napraviti še večje sovraštvo in razkol med delavstvom. Sodrug! sotrpini, veliko previdnosti je treba. Imejte pred očmi, da sloga jači in nesloga tlačji. Zaveden delavec.

Trbovlje 24. VII. 1923.

Dopisi.

Iz Šaleške doline. Razmere v stranki! Ta boj, kateri se vrši v stranki, nam je že res ogaben. Vprašanja pa je, kdo je temu kriv? Odgovor: Izdajalci! Zakaj? Zato, ker ni bil še noben toliko pošten, da bi se boril z dopustnimi sredstvi, ampak vsak se bori le z nedopustnimi. Naj si že vendar enkrat vsi razdirači zapomnijo, da danes člani SSJ niso več backi, da bi jih lahko za nos vlekli, kakor nekdanj, ampak da danes že vsak ve, kakšen je položaj in si je na jasnem, zakaj se izdajalci borijo proti stranki. Ker imajo še vso gospodarstvo delavstva v svojih rokah; zavedajo se pa, da,

kadar bo še ostali proletariati spregledali, bo njihovega koritarstva konec. Da gledamo lahko mirno v bodočnost, nam daje garancije to, da so nam ti nekdanji nadsodr. pripomogli toliko, da smo se navadili tisk in stranko sami drževati in tudi odločevati v njej. To nam daje gotovost, da bo bodoče gospodarjenje z delavskim premoženjem boljše, kakor je bilo dozdaj. Potem ne bo treba nobenih tajnih fondov za stranko in jih tudi proti njej ne bo. Da se vse to čimprej uresniči, je naloga zavednega proletariata, da nezavednega izobrazijo, ker na tem temelju nam je zmaga zagotovljena. Našim nasprotnikom je bil bivši sod. Koren edina možnost, s katero so računali, da bodo iz SSJ naredili nesocialistično stranko. Če pa so uvidevni, željanec lahko vidijo, da imajo opravila z ljudmi, kateri se zavedajo svojega položaja. Če bi bil bivši s. K. odložil svoje mesto in ostal zvest član, bi ga mi vsi spoštovali, ker pa je začel delati za ujedinenje, po naše rečeno, za razdiranje, je bila dolžnost vodstva stranke da razjasni sodrugom ves položaj. Najbolj žalostno je s temi ljudmi, ki delajo za zedinjenje, zraven pa bi radi tudi nas umazali na ta način, da bi nas združili s takimi nadsodrugi, ki so se vezali enkrat s komunisti, drugič s klerikalci. Zedinjenje pride, ker se že vrši polagoma in se bo vršilo tako dolgo, da bomo vsi zedinjeni, seveda z zavednim proletariatom. Da to čimprej dosežemo, je treba razširjati naš tisk, ker prepričani smo, da kdor čita »Naprej« pazno, je naš, kdor pa ne, se pusti vleči za nos od kakšnega nastavljenca bolniške blagajne. Trboveljska resolucija govori dovolj jasno in z njo se tudi mi popolnoma strinjamo. Bivši s. K. lahko pokaže svojo požrtvovalno delo na drug način, kakor ga je kazal zdaj. Mi mu svetujemo naj se poprime svoje obrti namesto razbijanja; dela naj toliko, kolikor njegov pomočnik in naj sestavi račun, da se bodo stroški krili, pa bo tudi on pošteno zaslužil za svoje delo. S tem bo dal najlepši dokaz, da hoče ujedinenje s proletariatom in ne s pekovskimi mojstri in če to naredi, predlagamo konec debate. Da je vsak puč nemogoč, nam jasno kaže, da upoštevamo same organizacije in ne osebe, kakor je bilo preje enkrat. Zato kličemo vsem, ki so za čist in resničen socializem:

Na delo!

Iz Frama. Pri nas imamo mision. Da nam ne bo kdo očitalo zagrizenost, si dovoljujemo k tej prireditvi samo nekaj človeških opazk. Kot ljudje, ki mislijo s svojo glavo in znajo tudi malo računati, ugotavljamo, da bodo od tega imeli korist samo trgovci, gostilničarji in kramarji. Kot kristjani smo mnenja, da, kdor hoče zadostiti verskim dolžnostim, ima zato v navadnih razmerah brez patrov prilike več kot dovolj. Kot izkoriščani delavci bi svetovali gospodom, naj posvetijo malo svoje zgovornosti razlagi tretjega vnebovpijočega greha, ki se glasi: »Delavcem in najemnikom zaslužek pridrževati ali utrgovati.« Prepričani smo, da bodo želi pritrjevanje oziroma zadovoljstvo pri stoječih poslušalcih, po klopeh pa mrke poglede ožigosanih. Razlaga se seve ne sme vršiti v smislu kakršnihkoli paragrafov, ampak v znamenju pravice, po Kristusovi zapovedi: »Ljubite svojega bližnjega kakor samega sebe.« Slednjič pa imamo tudi kot bivši vojaki iz svetovne mesnice o takih vzvišenostih svoje nazore, ki jih ne izpreminjamo, ker so nam bili vžgani in zapečateni med bliskom in gromom blagoslovljenega orožja. — Dne 21. VII. 23. je radi izgube krvi naglo umrla viničarka Marija Černež. Rajnka je bila marljiva delavka, lenobe ni nikdar poznala, vkljub temu ni mogla iskati zdravniške pomoči, ki bi je bila že davno potrebna. Kaj takega danes delavec na deželi ne zmora, bolniškega zavarovanja za viničarje pa nimamo... iz spoštovanja do dela postavljamo s temi vrstami rajniki skromen spomin. Več delavcev.

— V kratkem bo izdal upravni svet Narodne banke nove bankovce po 10, 100 in 1000 dinarjev, stare pa bo vzel iz prometa.

— Vrednost denarja: Dolar 95:50 do 94 Din, 1 lira 4:10 Din, 1 češka krona 278 do 280 Din, 100 avstr. kron 134 para. V Curihi stane 100 naših dinarjev 6 švicarskih para.

IZJAVA.

Izjavljam, da me ni nihče hujskal ali pregovarjal, da naj zapustim službo kot kolporter »Napreja«, temveč mi je s. Bernot odpovedal sam s tem, da mi je rekel v obraz tole: »Kdor bo z menoj delal, bo tudi z menoj kruh jedel.« Na te besede bo vsak zaveden socialist, ki se ne strinja z njegovo taktiko, storil to, kar sem storil jaz. Verbančič Martin. — Neverjetno je, kako nezavedni so naši delavci. Osemurni delavnik si je več kot trikrat podaljšal, ker dela sam in njegova žena, pa še čezurno delo opravlja in postranski zaslužek ima, žena pa še domu vzame delo, ki ga skupaj vršita pozno v noč — vendar se ne strinja z načelom: »Kdor ne dela, naj ne je.« ampak hoče po vsej sili jesti sam krompir in polento, dočim ima njegov »dobrotnik« dovolj časa ne samo za kinematograf in gledišče, za kavarno in slaščičarno, za karte in šah, ampak mu tudi preostaja časa za obiranje piščancev in za druge »počasne« jedi. Na tem zgledu najlepše vidimo, kako da ni dovolj za socialista, če trpi in strada, ampak mora imeti vsaj kanec soli v glavi. Kdor se upa pod takole izjavo podpisati, je nima prav nič.

Vendar pa pri V. ni samo pomanjkanje soli, ampak tudi še nečesa drugega. Po tej izjavi namreč izgleda, kakor da sem mu kaj očital, ga morebiti priganjal in mu potem rekel, kdor ne bo delal, ne bo jedel, in da je nato v jezi vzel klobuk in šel — tako pa ni bilo, ker se z njim niti enkrat nisem prerekal, niti mu kaj očital, ker ga nikdar nisem smatral za krivca, ampak za zapeljanca. Tista moja izjava je pomenila, da spadajo hlapci in dekletke h gospodarjevi mizi, k skupni skledi, ne pa da dekla kar stoji kakšne ostanke vase pomeče, ker nima miru niti pri jedi, ker mora nositi gospodom bogovom v sobo, njih starišem v predsobo, hlapcem pa v vežo. Bogovom to moje naziranje ni všeč, že verujem, toda tudi za tistimi hlapci in deklami ne bom letal jih prosit odpuščanja, ker sem jim hotel odpreti oči, pa si jih v svoji ljubezni do »dobrotnika« ne dajo odpreti. Kdor je rajši od kapitalista tepen, nego da bi bil enak s socialisti, temu ni mogoče pomagati prej nego v svetih nebesih. Z. B.

ČRTICE IZ FRAMA.

Izmučen delavec kuje načrte, kako uteči grozeči bedi in pomanjkanju, ki se bliža s sigurnimi koraki. Vsi sklepi imajo to napako, da so — neizvedljivi. Več delati? Ne more. Jutranja zarja ga najde utrujenega, kakor da se je pravkar vrnil z dela, čeprav je počival šest ur. Prevelik je bil napor včerajšnjega in vseh prejšnjih dni. Nič boljše ne bo danes in v prihodnosti. Pred letom je bilo isto in plača ista; že takrat je šlo težavno. Toda danes, pri tej draginji! Ne, ni mogoče. In vendar...

Odpovem delo, si misli. Le — gospod jih dobi koliko hoče — za dvetretjinsko plačo. — »Pa ne bo zadovoljen z njimi, pošlje zopet po me in tedaj se bom držal, mora mi zvišati plačo!«

Siromak, ne pozna kapitalizma in njegovih spletk, misli, da drugemu nastavlja past, pa je že davno sam v zanjki.

Končno izprevidi, da so vsi vходи v boljšo bodočnost zaprti. Z izmučenimi udi in v obupnem gnevu nastopi zopet trnjevo pot proletarca.

Pač dobro pozna moč in delo svojih rok, toda moč in delo duha in ideje, to dvoje mu je tuje. Kdo ga bo poučil?

»Danes boste delali do sedmih zvečer in ne do šestih, kakor dosedaj. Zato vam povišamo plačo od 8 na 10 K dnevno (reci in piši: od osem na deset kron). To velja za vse poletje.« Tlačno je povelje oskrbnika pri nekem mnogokratnem milijonarju in veleposrestniku (pst: agrarna reforma). Ogorčenje, dolgi obrazi, v žepih pa stisnjene pesti in hajd na delo — do sedmih. Gospod župnik, rešite nas. Pardon! Saj to ni mogoče. Pomagajte si sami in Bog vam bo pomagal.

Pri takšnih ljudeh tudi dobri navsveti nič ne izdajo. Tako so zaverovani v posmrtno plačilo, da so menda že pozabili, da je še marsikomu izmed njih odločenih par let zemeljskega življenja.

Večno zabavljanje je pa tudi greh! Torej potrpljenje!

(Dotični Scherbaumovi viničarji so namreč vsi zagrizeni klerikalci in jako pobožni! Godrnjajo pa venomer!)

V nedeljo obiščem znanca. Revez zeha od dolgega časa. »Pozdravljen! Tukaj sem ti nekaj prinesel, da ne boš dremal.« Pokažem mu Majski list. »Hm, se mi pač ne ljubi brati, odkar sem iz šole ne pogledam v knjigo; časopisi pa itak vsi lažejo.« »Kako moreš kaj takega trditi, če pa ne čitaš?« Hoteč biti na jasnem z njegovimi nazori sem nadaljeval: »Vidiš, tale list n. pr. prav nič ne laže, ko priporoča, da mora delavstvo sodelovati v organizacijah, če hoče, da ga bo še sploh kdo in kdaj upošteval.« Videl sem dobro, da ne razume besede organizacija in da le iz trmoglavosti in lenobe noče vprašati. »Ali, da me boš bolj razumel, mi bi morali vsi skupaj držati, če hočemo, da ne bodo polen sekali na nas.«

»Da, da, skupaj držati bi morali, potem bi pa že pokazali tem bogatim vragom!« je dejal z neverjetno živahnostjo. — Kar je še pravil, sem slišal samo na pol, moje misli so bile drugod.

V čem bi to »pokazanje« obstojalo, ve gotovo vsak iz lastne izkušnje zato besed ne bom navajal, ker so prežalosten dokaz, kam privede ljudi, če vzame vera in narodnost ljudsko izobrazbo v zakup.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ in KDZ).
Odgovorni urednik: Alojz Leskošek.
Tisk Zvezne tiskarne v Celju.

Žika

je najboljši in najbolj zdravi nadomestek za pravo kavo. Zahtevajte jo pri svojem trgovcu:

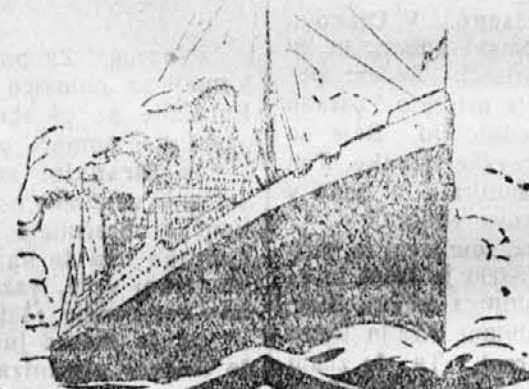
Pražana »Žika« d. z. o. z.
Ljubljana — Rož. dol.

Širite proletarski tisk!

:: Kožarskega pomočnika ::

veščega posluževanja Bandmesser - Spaltmaschine za najtočnejše špaltanje govejih kož, po mogočnosti samca sprejme

proti dobri plači in zasiguranemu stanovanju **And. Jakil, tovarna kož in čevljev d. d. Karlovac, Hrvatska.**

Parnik

66 LEVIATHAN 99

Najmodernejši, največji in najluksurijoznejši oceanski parnik. Najvišje zmoglosti iznajdljivosti, znanosti in moči kapitala so vtelesene v izdelavi tega divnega parnika. Neprimerljiva udobnost. v vseh razredih.

V New York

7. avgusta, 28. avg. 18. sept. 8. okt. 29. okt. itd., vsake tri tedne v torek od Southampton-Cherbourg. — Podrobna pojasnila potom spodaj navedenih naslovov.

BREMEN - NEW YORK

Direktna zveza s krasnimi ameriškimi vladnimi parniki. Neprekosljivi po udobnosti, čistosti in izborni oskrbi. Hitre in varne ladje. »George Washington« »President Fillmore« »President Harding« »President Roosevelt« »America«

Zahtevajte podrobna pojasnila in brodar. list št. 216. Ugodna prilika za prevažanje blaga.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: Beograd, Palata Beogradske Zadruga, podružnica v Ljubljani: Zadruga Zveza, Ljubljana.

Osem let je obiskoval narodno šolo, najmanj 40 cerkvenih pridig čuje vsako leto, pa brez stanovske samozbrabe je ostal človek, s katerim se lahko v duševnem oziru enači tudi vsak sin — afrikanke pustinje.

Pri vojakih se potem tak človek v svojih fanatičnih nazorih še izpopolni in ubogi socializem ima zopet enega nevarnega sovražnika več, ki je še vrh vsega v proletarskih vrstah.

Da, da, vera in narodnost to je prvo. Zavednost in pamet pa čez vse!

»Koliko neki zaslužijo delavci tukaj v opekarni?« vprašam tovariša, kako na opekarno v R.

»Ne mnogo, 60 do 100 K na deset ur.« »To je vendar malo; kako neki morejo izhajati?« »Prav lahko. So povetlični iz kmetijskih hiš v bližini, imajo hrano in stanovanje, deloma pa tudi obleko doma zastoni. Kar zaslužijo, pa skoraj vse zapijo.« Brezposelnim v premišljevanje. Pika.

Pripisi. Že od maja so ležale te vrste v miznici. Šele dopis iz Račjega v 29. št. Lj. G., kjer se namigava na tamkajšne delavske razmere, me je napotil, da ga vse eno obelodanim. Kdor pazno prečita zadnjo črtico in jo primerja s citiranim dopisom, bo lahko uganil delni vzrok upravičene nezadovoljnosti izkoriščanega delavstva v Račkih podjetjih. Delavec.

+ Ženske, +

ki so modre, se ne boje več, temveč se obvarujejo z mojim mnogokrat preizkušenim obvarovalnim aparatom.

V posebnih slučajih

zahtevajo žene takoj moje vedno zanesljivo učinkojoče, popolnoma neškodljivo

specielno sredstvo.

Vprašajte pod Dr. 5. Priložite znesek za znamko za odgovor. — Pošiljka se vrši strogo diskretno po

El. Bock, Wien VI, Gumpendorferstr. 109/14.